

B&B
VIŠJA STROKOVNA ŠOLA

Diplomsko delo višješolskega strokovnega študija
Program: Ekonomist
Modul: Organizator podjetništva in trženja

**USTANOVITEV PODJETJA V SLOVENIJI S
STRANI TUJIH PRAVNIH OSEB IZ
EVROPSKE UNIJE IN TRETJE DRŽAVE**

Mentor: dr. Andrej Friedl
Lektorica: Špela Fele, univ. dipl. slov.

Kandidat: Samo Kastelic

Kranj, junij 2025

ZAHVALA

Zahvaljujem se mentorju g. dr. Andreju Friedlu za mentorstvo, usmeritve ter strokovno in praktično pomoč pri izdelavi diplomskega dela.

Zahvaljujem se tudi lektorici ge. Špeli Fele, ki je mojo diplomsko nalogo jezikovno in slovnično pregledala.

Zahvala tudi referatu in vodstvu šole za usmeritve in prijaznost.

Posebna zahvala pa tudi družini in prijateljem za podporo in vzpodbudo.

IZJAVA

Študent Samo Kastelic izjavljam, da sem avtor tega diplomskega dela, ki sem ga napisal pod mentorstvom dr. Andreja Friedla.

Skladno s 1. odstavkom 21. člena Zakona o avtorski in sorodnih pravicah dovoljujem objavo tega diplomskega dela na spletni strani šole.

Dne: _____

Podpis: _____

POVZETEK

Diplomsko delo obravnava postopek ustanovitve podjetja v Republiki Sloveniji s strani tuje pravne osebe, pri čemer je v ospredju primerjava med subjekti iz Evropske unije in iz tretjih držav. V teoretičnem delu so analizirani pravni in institucionalni okviri, ki urejajo ustanovitev družbe z omejeno odgovornostjo (d. o. o.), vključno z zakonodajo, vlogami institucij in postopkovnimi razlikami. Posebna pozornost je namenjena davčni identifikaciji, vlogi notarja in vlogi bank.

V praktičnem delu je izvedena študija primera ustanovitve podjetja s strani srbske pravne osebe, kjer so bili identificirani ključni postopki, dokumentacijske zahteve in administrativne ovire. Ugotovljeno je bilo, da tuje pravne osebe iz tretjih držav pogosto naletijo na daljše in zahtevnejše postopke, predvsem zaradi zahtev po overjenih prevodih, dodatnih preverjanjih in omejenega dostopa do poenostavljenih poti registracije.

S primerjalno analizo med tujo pravno osebo iz Nemčije (EU) in tujo pravno osebo iz Srbije (tretja država) so bile izpostavljene ključne razlike v trajanju, stroških in kompleksnosti postopka. Na podlagi analize so bila pripravljena priporočila za izboljšanje preglednosti, poenotenje postopkov in povečanje dostopnosti za tujce, ki želijo v Sloveniji ustanoviti podjetje. Delo ponuja celosten vpogled v prakso ustanavljanja podjetij za tuje pravne osebe in lahko služi kot uporabno izhodišče za bodoče tuje investitorje in svetovalce.

KLJUČNE BESEDE

- ustanovitev podjetja
- tuja pravna oseba
- družba z omejeno odgovornostjo
- sodni in poslovni register
- Zakon o gospodarskih družbah (ZGD-1)

SUMMARY

The thesis examines the process of establishing a company in the Republic of Slovenia by a foreign legal entity, focusing on the comparison between entities from the European Union and countries outside of EU. The theoretical part analyzes the legal and institutional framework governing the establishment of a limited liability company (d.o.o.), including legislation, institutional roles, and procedural differences. Special attention is given to tax identification, the role of notaries, and the bank's role.

The practical part presents a case study of a Serbian legal entity establishing a company in Slovenia, identifying key steps, documentation requirements, and administrative challenges. It was found that legal entities from third countries often face longer and more demanding procedures, mainly due to the need for certified translations, additional identity checks, and limited access to simplified registration paths.

A comparative analysis between German legal entity (EU) and Serbian legal entity (non-EU) highlights major differences in duration, complexity, and administrative burdens. Based on the findings, recommendations have been made to improve clarity, procedural harmonization, and accessibility for foreign investors. The thesis provides a comprehensive overview of the process and serves as a practical guide for future foreign business entrants and advisors.

KEYWORDS

- establishment of a company in Slovenia
- foreign legal entity
- limited liability company (d.o.o.)
- court and business register
- Companies Act

KAZALO

1	UVOD	1
1.1	Predstavitev problema	1
1.2	Cilji dela in izhodiščne hipoteze	1
1.3	Predpostavke in omejitve.....	2
1.4	Metode dela.....	2
2	EKONOMSKI VIDIK IN PRAVNI OKVIR ZA USTANOVITEV PODJETJA V SLOVENIJI IN ZAKONODAJA	3
2.1	Ekonomski vidik	3
2.2	Pravni okviri	4
2.2.1	Zakon o gospodarskih družbah (ZGD-1)	5
2.2.2	Zakon o sodnem registru (ZSReg)	6
2.2.3	Zakon o Poslovnem registru Slovenije (ZPRS-1)	7
2.2.4	Davčna zakonodaja.....	8
2.2.5	Zakon o preprečevanju pranja denarja in financiranja terorizma (ZPPDFT-2)	8
2.2.6	Mednarodne pogodbe in pravo EU.....	9
3	POSTOPEK USTANOVITVE PODJETJA ZA TUJE PRAVNE OSEBE	11
3.1	Registracija podjetja.....	13
3.1.1	Priprava pred registracijo	13
3.1.2	Pridobitev davčne številke.....	13
3.1.3	Postopek ustanovitve	14
4	PRIMERJALNA ANALIZA MED EU IN TRETJIMI DRŽAVAMI	17
4.1	Dokumentacija	17
4.1.1	Dokumentacija za pravno osebo iz Evropske unije (Nemčija)	17
4.1.2	Dokumentacija za pravno osebo iz tretje države (Srbija)	18
4.2	Časovni okvir	21
4.3	Stroški	22
4.4	Posebnosti in tveganja.....	23
5	PRAKTIČNI PRIMER – ŠTUDIJA PRIMERA USTANOVITVE PODJETJA S STRANI SRBSKE PRAVNE OSEBE	25
5.1	Priprava dokumentacije in pooblastilo	25
5.2	Pridobitev davčnih števil.....	27
5.3	Priprava akta o ustanovitvi in vloga za registracijo	27
5.4	Odpiranje depozitnega računa in bančni postopki	28
5.5	Vpis v sodni in poslovni register.....	29
5.6	Povzetek primera.....	29
6	ANALIZA IN INTERPRETACIJA PRIMERJAVE.....	30
7	SKLEP IN PRIPOROČILA	32
8	ZAKLJUČKI	34
	LITERATURA IN VIRI	35
	PRILOGI.....	38

KAZALO TABEL

Tabela 1: Primerjalna tabela dokumentov, ki jih mora tuja pravna oseba pripraviti pred začetkom ustanovitve podjetja v Sloveniji.....	20
--	----

POJMOVNIK

Apostille:	Apostille je potrditev resničnosti podpisa, funkcije podpisnika listine in žiga ali pečata na listini.
KYC:	Know Your Customer pomeni »poznaj svojo stranko« in vključuje poznavanje identitete stranke in poslovnih dejavnosti, s katerimi se ukvarja.
FATCA:	The Foreign Account Tax Compliance Act oziroma Zakon o spoštovanju davčnih predpisov v zvezi z računi rezidentov in podjetij iz ZDA v tujini.

KRATICE IN AKRONIMI

d. o. o.	Družba z omejeno odgovornostjo
ZGD-1	Zakon o gospodarskih družbah
ZSReg	Zakon o sodnem registru
ZPRS-1	Zakon o Poslovnem registru Slovenije
ZDavP-2	Zakon o davčnem postopku
ZDDV-1	Zakon o davku na dodano vrednost
ZPPDFT-2	Zakon o preprečevanju pranja denarja in financiranja terorizma
PDEU	Pogodba o delovanju Evropske unije
SPOT	Slovenska poslovna točka
AJPES	Agencija Republike Slovenije za javnopravne evidence in storitve
FURS	Finančna uprava Republike Slovenije
EU	Evropska unija
APR	Agencija za privredne registre
KYC	Know Your Customer – poznaj svojo stranko

1 UVOD

1.1 Predstavitev problema

Slovenija ima izredno geografsko lego v centralni Evropi z izhodom na Jadransko morje in s tem preko dobro razvite infrastrukture ponuja strateški dostop do zalednih trgov centralne Evrope in zahodnega Balkana. Poleg tega ima visoko izobraženo in večjezično delovno silo, stabilno poslovno okolje in je članica Evropske unije in evroobmočja.

Vse to so razlogi, ki tuja podjetja motivirajo za širitev na razvit slovenski trg, pri čemer pa morajo upoštevati slovensko zakonodajo, s katero se ponavadi najprej srečajo pri postopku ustanovitve podjetja v Sloveniji.

V delu se bomo osredotočili na pravne, postopkovne in administrativne zahteve, ki jih mora izpolniti tuja pravna oseba kot ustanovitelj podjetja. Raziskava bo zajemala celoten postopek, od priprave dokumentacije, pridobitve davčne številke in registracije podjetja do začetka poslovanja.

Poseben poudarek bo na primerjalni analizi med postopki ustanavljanja za ustanovitelje iz držav članic Evropske unije in ustanovitelje iz tretjih držav, s predstavitvijo praktičnega primera ustanavljanja podjetja s strani tuje pravne osebe iz Srbije. V delu bodo predstavljeni tudi praktični vidiki, kot so časovna in stroškovna izhodišča ter vloga različnih deležnikov v postopku.

1.2 Cilji dela in izhodiščne hipoteze

Namen dela je raziskati, sistematizirati in predstaviti ključne korake, ki jih mora tuja pravna oseba opraviti za ustanovitev podjetja v Sloveniji.

V delu bomo raziskali hipotezo, da je zaradi prava Evropske unije ustanovitev podjetja v Sloveniji lažja za tuje pravne osebe iz EU kot za tuje pravne osebe iz tretjih držav.

Predvidevamo, da je zaradi poenotenja zakonodajnih okvirov, sistemov in poročanja ustanavljanje podjetja s strani tujca lažje izvedljivo za tuje subjekte iz Evropske unije kot za tiste iz tretjih držav. Cilj je tudi prepoznati in oceniti glavne razlike in pogoje v postopku ustanavljanja med podjetji iz EU in tistimi iz tretjih držav ter analizirati ključna tveganja ali ovire, ki se lahko pojavijo med postopkom.

1.3 Predpostavke in omejitve

V delu predpostavljamo, da tuje pravne osebe iščejo dostop do slovenskega trga, da obstaja interes za odprtje podjetja zaradi strateških, davčnih ali logističnih razlogov in da so odločitev širitve na slovenski trg že sprejeli. Prav tako predpostavljamo, da je za tujo pravno osebo najbolj primerna oblika družbe z omejeno odgovornostjo (d. o. o.), da nimajo zadržkov ali omejitev glede industrije, v kateri delujejo, ter da ni omejitev s strani njihove domače zakonodaje ali drugačnih zakonodajnih prepovedi.

Raziskava bo omejena na zakonodajo in prakso v Sloveniji, v primerjavi z dvema izbranimi državama (Nemčija in Srbija), ne bo zajemala vseh možnih oblik tujih pravnih oseb in ne bo analizirala notranjih pravnih ureditev držav izvora. Prav tako bodo rezultati vezani na trenutno veljavno zakonodajo in ne bodo nujno uporabni po morebitni spremembi trenutne zakonodaje.

1.4 Metode dela

V delu bosta uporabljeni predvsem deskriptivna in analitična metoda.

- Deskriptivna metoda bo uporabljena za predstavitev zakonodajnega in postopkovnega okvira, ki ureja ustanovitev podjetja tuje pravne osebe v Sloveniji.
- Analitična metoda pa bo omogočila poglobljeno obravnavo posameznih elementov postopka in njihovo razčlenitev glede na izvor tuje pravne osebe (EU ali tretja država). Uporabljena bo tudi študija primera, kjer bo predstavljen primer ustanavljanja podjetja s strani tuje pravne osebe iz Srbije. Podatki so zbrani na podlagi analize zakonodajnih dokumentov, uradnih informacij državnih organov (npr. AJPES in FURS), strokovnih gradiv ter lastnih izkušenj avtorja dela.

2 EKONOMSKI VIDIK IN PRAVNI OKVIR ZA USTANOVITEV PODJETJA V SLOVENIJI IN ZAKONODAJA

2.1 Ekonomski vidik

Slovenija se v mednarodnem okolju promovira s sloganom »Green. Creative. Smart.«, s katerim želi opisati svojo *zeleno* naravo in usmerjenost na ohranjanje narave, *kreativnost*, ki se odraža v inženirskih projektih in razvoju tako v poslovanju kot v športu, ter *pamet*, ki se odraža v visoko izobraženem kadru in razvitih inovativnih rešitvah (SPIRIT Slovenija, 2023).

Velja za poslovno privlačno državo, predvsem zaradi svoje ugodne geografske lege, saj je na stičišču pomembnih prometnih koridorjev med srednjo in jugovzhodno Evropo. Kot članica Evropske unije, evroobmočja in schengenskega prostora ponuja stabilno in predvidljivo zakonodajno ter poslovno okolje, ki je primerljivo z razvitejšimi članicami Unije, hkrati pa ohranja močne zgodovinske, kulturne in jezikovne vezi z državami nekdanjega jugoslovanskega prostora na Balkanu.

Država razpolaga z dobro razvito prometno in logistično infrastrukturo in je vključena v vseevropsko prometno omrežje (TEN-T¹). Slovenija ima sodobno cestno omrežje, železniške povezave in pristanišče v Kopru, kar omogoča učinkovito povezljivost z evropskimi in svetovnimi trgi. Pri tem igra Luka Koper ključno vlogo pri dostopu do Sredozemlja tudi za zaledne države, kar dodatno povečuje pomen države za mednarodno trgovino (SPIRIT Slovenija, 2023).

Slovenija izstopa po visoki ravni izobraženosti delovne sile, ki je hkrati tudi večjezična in tehnološko podkovana, kar je posebej pomembno za podjetja, ki iščejo kakovosten kader za delovanje v mednarodnem okolju.

Država nudi konkurenčne pogoje za raziskave, razvoj in inovacije, saj podpira visoko tehnološki sektor in podjetniške pobude preko različnih spodbud in programov. Poslovno okolje v Sloveniji odlikuje pravna varnost za zaščito interesov investitorjev, kar dodatno prispeva k zaupanju tujih vlagateljev.

¹ TEN-T je vseevropsko prometno omrežje, ki je temelj prometne politike Evropske unije za razvoj omrežja cest, železniških prog, pomorskih poti, pristanišč in letališč ter celinskih plovnih poti.

Zaradi kombinacije strateške lokacije, odprtega trga, usposobljenega kadra in stabilnega institucionalnega okolja je Slovenija prepoznana kot ugodna destinacija za tuje investicije in širitev mednarodnih podjetij.

V diplomskem delu je raziskan postopek ustanavljanja podjetja s strani tujih pravnih oseb iz EU in iz tretjih držav, za primer je navedena tuja pravna oseba iz Srbije, ki ji Evropska unija predstavlja ključni gospodarski prostor, saj je v letu 2023 izmenjava z EU za Srbijo predstavljala 60 % vseh srbskih tokov in 58 % vseh neposrednih tujih investicij v Srbijo s strani držav članic EU (EU DELEGATION TO THE REPUBLIC OF SERBIA, 2025).

Slovenija zaradi zgodovinskih in kulturnih povezav z Balkanom in sorodnega jezika pogosto deluje kot most med EU in Srbijo. Slovenski podjetniki so v Srbiji prisotni že več desetletij. Splošno je znano, da slovenski kapitalski viri, tehnologija in finančni sektor pomembno prispevajo k modernizaciji srbskega gospodarstva. Prav tako kulturne in jezikovne sorodnosti olajšajo poslovno komunikacijo in mreženje med podjetji obeh držav.

2.2 Pravni okviri

Ustanovitev podjetja v Sloveniji je urejena z več zakoni, ki opredeljujejo pravno formalne pogoje. Opredeljujejo vstop tujih pravnih oseb na slovenski trg, ki morajo pri tem upoštevati slovensko zakonodajo, mednarodne pogodbe in evropsko pravo. Glavni zakoni, ki jih je treba upoštevati pri ustanavljanju podjetja s strani tuje pravne osebe, so Zakon o gospodarskih družbah (ZGD-1), Zakon o sodnem registru (ZSReg), Zakon o Poslovnem registru Slovenije (ZPRS-1), davčna zakonodaja, Zakon o preprečevanju pranja denarja in financiranja terorizma (ZPPDFT-2) in mednarodne pogodbe in pravo EU.

Pravni okviri opredeljujejo tudi uradne organe, preko katerih lahko pride do ustanovitve podjetja. Največkrat uporabljena organa za ustanovitev podjetja sta točka SPOT in notar.

SPOT je t. i. slovenska poslovna točka, v kateri so združene celotne podporne storitve Republike Slovenije za poslovne subjekte, ki so brezplačne. Sistem SPOT zajema elektronske storitve, podjetniško svetovanje, podjetniško informiranje in usposabljanje ter nabor različnih storitev na področju mednarodnega poslovanja in tujih investicij (SPOT Slovenija, 2025).

Notarji so osebe javnega zaupanja in pripravljajo javne listine o pravnih poslih, izjave volje oz. izjave dejstev, iz katerih izvirajo pravice, hranijo listine, denar in vrednostne papirje za izročanje osebam ali državnim organom. Poleg tega rešujejo spore, kjer jim

to zakon dovoljuje, in izvajajo opravila, za katera so pooblaščen po zakonu ali po nalogu sodišča znotraj zakonskih okvirjev. Pravice in dolžnosti notarjev ureja Zakon o notariatu (ZN) (Zakon o notariatu – ZN).

2.2.1 Zakon o gospodarskih družbah (ZGD-1)

V Sloveniji ustanovitev in poslovanje gospodarskih družb opredeljuje Zakon o gospodarskih družbah (ZGD-1) in je temeljni zakon, ki ureja ustanavljanje, poslovanje, organizacijo in prenehanje gospodarskih družb ter razmerja med družbeniki in organi v družbi. Med pravnoorganizacijskimi oblikami je najbolj pogosta družba z omejeno odgovornostjo (d. o. o.), ki se zaradi svoje fleksibilnosti, enostavnosti upravljanja in sorazmerno nizkih kapitalskih zahtev pogosto uporablja s strani tujih vlagateljev.

Družba z omejeno odgovornostjo (d. o. o.) sodi med kapitalske gospodarske družbe, pri čemer za njene obveznosti odgovarja izključno družba sama s svojim premoženjem. Družbeniki praviloma niso osebno odgovorni, njihova dolžnost pa je zagotoviti osnovni kapital ob ustanovitvi. Družbo lahko ustanovi ena ali več oseb, pri čemer znaša minimalni osnovni kapital 7500 evrov. Ta znesek se lahko vplača v denarni obliki ali kot stvarni vložek, kar vključuje premičnine, nepremičnine, pravice in druge oblike sredstev (Zakon o gospodarskih družbah (ZGD-1), sedmo poglavje, 471. do 477. čl. ZGD-1).

Izbira oblike d. o. o. je v praksi primerna predvsem za dejavnosti, kjer je prisotno večje poslovno tveganje ali kjer se predvideva višja donosnost. V primeru enega ustanovitelja se sprejme ustanovitveni akt, v primeru več ustanoviteljev pa se oblikuje družbena pogodba. Zakonodaja določa tudi, da je število družbenikov v d. o. o. omejeno na 50; če jih je več, je običajno bolj primerna oblika delniške družbe (Blog o podjetništvu, 2011).

Pomembno je poudariti, da lahko pravna osebnost d. o. o. v določenih primerih ne zadošča za zaščito ustanoviteljev pred odgovornostjo. Če pride do zlorabe pravne oblike ali kršitev zakonodaje, lahko sodišče na podlagi t. i. spregleda pravne osebnosti uveljavi tudi osebno odgovornost družbenikov, kot to določa 8. člen Zakona o gospodarskih družbah (ZGD-1).

Zakon o gospodarskih družbah (ZGD-1) se v drugem poglavju osredotoča na pravila, določbe in omejitve, vezane na ustanovitev gospodarskih družb. Po ZGD-1 lahko družbo z omejeno odgovornostjo (d. o. o.) ustanovi ena ali več domačih ali tujih oseb, pri čemer je minimalni osnovni kapital novoustanovljenega podjetja 7500 evrov, vplačan v denarju ali stvarnih vložkih. Družbena pogodba ali akt o ustanovitvi se sestavi v obliki notarskega zapisa ali preko standardiziranega obrazca, če so

izpolnjeni pogoji po ZGD-1. Družba nastane z vpisom v sodni register, postane pravna oseba in lahko samostojno posluje v pravnem prometu.

Zakon pravi, da imajo tujci enake pravice in dolžnosti kot slovenske fizične in pravne osebe, razen v določilih, ki jih zakon določa drugače. To pomeni, da lahko tudi pravna oseba s sedežem v drugi državi članici EU ali v tretji državi ustanovi družbo z omejeno odgovornostjo (d. o. o.) v Sloveniji, vendar mora pri tem izpolniti vse pogoje kot domači ustanovitelj oz. ZGD-1 za tujce navaja, da obstajajo omejitve za družbenika, ki v Sloveniji nima sedeža ali stalnega prebivališča, ter naprej, da je treba predložiti dodatna dokazila glede izpolnjevanja pogojev oz. neobstoja omejitev za ustanovitev družbe (Zakon o gospodarskih družbah (ZGD-1), trinajsti do petnajsti odstavek 10.a čl. ZGD-1; Kocbek, M. et al., 2023).

2.2.2 Zakon o sodnem registru (ZSReg)

Po ZGD-1 velja, da družbe pridobijo lastnost pravne osebe z vpisom v sodni register. Zakon o sodnem registru (ZSReg) določa pravila za vodenje sodnega registra, ki je osrednji register za vpis podatkov o pravnih osebah, vključno z gospodarskimi družbami, ter določa postopke za njihov vpis, spremembe podatkov in izbris. Sodni register vodi okrožno sodišče, in sicer kot javno knjigo, kar pomeni, da so vanj vpisani podatki javno dostopni in zavezujoči za vse pravne subjekte.

Gospodarska družba, ki želi začeti poslovati v Sloveniji, mora biti vpisana v sodni register, saj pravno sposobnost pridobi šele z dnem tega vpisa (v skladu z določbami ZGD-1). V sodni register se vpisujejo temeljni podatki o družbi, kot so:

- firma (ime) družbe,
- sedež in poslovni naslov,
- dejavnosti družbe (skladno s standardno klasifikacijo dejavnosti – SKD),
- oblika družbe (npr. d. o. o., d. d., s. p.),
- višina osnovnega kapitala,
- podatki o družbenikih in ustanoviteljih,
- podatki o zakonitih zastopnikih (npr. direktorjih),
- morebitni podatki o prokuristih ali članih nadzornih organov,
- datum ustanovitve oziroma vpisa,
- podatki o morebitni stečajni ali likvidacijski situaciji.

Zakon opredeljuje tudi vpis sprememb, kot so spremembe poslovnega naslova, spremembe zastopnikov, povečanje kapitala ali spremembe družbene pogodbe. Vsaka taka sprememba mora biti ustrezno podprta z dokumentacijo in se vpiše šele na podlagi sklepa sodišča.

Zelo pomembno je, da je sodni register informatiziran, kar omogoča elektronsko vlaganje vlog, kar je še posebej pomembno za enostavnejše oblike ustanovitve družb, na primer preko točke SPOT. Kljub temu pa v določenih primerih, zlasti kadar gre za ustanovitev s stvarnimi vložki ali tujimi pravnimi osebami, še vedno velja obveznost notarske overitve dokumentov.

Zakon določa tudi pravne učinke vpisa, kar pomeni, da je z dnem vpisa podatek pravno zavezujoč. Prav tako določa možnost vpisa pripomb, če je bilo zoper vpis podano pravno sredstvo (npr. pritožba), kar omogoča transparentno spremljanje statusa postopkov.

Za zagotavljanje ažurnosti podatkov so določene tudi dolžnosti pravnih oseb, da redno sporočajo spremembe. Če tega ne storijo, lahko sodišče začne postopek izbrisa ali naloži kazenske sankcije.

Sodni register je pomemben temelj pravne varnosti v poslovnem svetu, saj omogoča vpogled v status podjetij in pravnih subjektov, s čimer prispeva k večji preglednosti trga (Zakon o sodnem registru (ZSReg)).

2.2.3 Zakon o Poslovnem registru Slovenije (ZPRS-1)

Zakon o Poslovnem registru Slovenije (ZPRS-1) ureja organizacijo, vsebino, vodenje in uporabo Poslovnega registra (PRS), ki ga vodi Agencija Republike Slovenije za javnopravne evidence in storitve (AJPES). V register se vpisujejo vsi poslovni subjekti, ki opravljajo dejavnost v Republiki Sloveniji, med njimi tudi podjetja, ki so ustanovljena s strani tuje pravne osebe.

Poslovni register ima funkcijo evidence in obveščanja javnosti. Če se pojavijo spremembe v sodnem registru, se te prenesejo in zavedejo tudi v poslovnem registru, saj register deluje v povezavi z drugimi evidencami – zlasti s sodnim registrom.

Vpis v register je obvezen za gospodarske družbe, samostojne podjetnike, zadrage, zavode, predstavništva tujih družb in tudi za druge oblike pravnih oseb, kot so npr. tuje nevladne organizacije s podružnicami v Sloveniji.

Zakon prav tako določa obveznosti poslovnih subjektov, da pravočasno sporočajo vse spremembe in posredujejo podatke, ki jih določa zakon. V primeru neskladnosti ali neizpolnjevanja teh obveznosti lahko AJPES uvede ustrezne ukrepe.

V kontekstu ustanovitve podjetja s strani tuje pravne osebe je vpis v poslovni register zadnji korak formalizacije, ki sledi vpisu v sodni register in odprtju transakcijskega računa. Šele z vpisom v poslovni register se družba v celoti aktivira za poslovanje v Sloveniji.

ZPRS-1 torej predstavlja pomemben sestavni del institucionalnega okvirja, ki omogoča preglednost, pravno varnost in ažurnost poslovanja gospodarskih subjektov v Republiki Sloveniji.

2.2.4 Davčna zakonodaja

Za postopek ustanovitve podjetja je pomembno upoštevati tudi davčno zakonodajo, predvsem Zakon o davčnem postopku (ZDavP-2) in Zakon o davku na dodano vrednost (ZDDV-1), ki sta ključna za razumevanje obveznosti med in po ustanovitvi podjetja. ZDavP-2 določa postopek pridobitve slovenske davčne številke, ki je pogoj za začetek postopka ustanovitve. Tako kot tuja pravna oseba, ki nima slovenske davčne številke, mora po ZDavP-2 pred ustanovitvijo le-to pridobiti tudi zakoniti zastopnik tuje pravne osebe.

Novonastalo podjetje mora ob svojem poslovanju upoštevati ZDDV-1 in njegove predpise. Za davčnega zavezanca se šteje vsaka oseba, ki neodvisno opravlja katerokoli ekonomsko dejavnost, kot so proizvodna, predelovalna, trgovska ali storitvena, rudarska, kmetijska in poklicna dejavnost, ter dejavnost, povezano z doseganjem dohodka iz izkoriščanja premoženja in premoženjskih pravic (Zakon o davku na dodano vrednost (ZDDV-1), 5. člen ZDDV-1).

2.2.5 Zakon o preprečevanju pranja denarja in financiranja terorizma (ZPPDFT-2)

Zakon o preprečevanju pranja denarja in financiranja terorizma predstavlja ključen pravni okvir za zagotovitev transparentnosti in varnosti finančnega sistema Slovenije. Za tujo pravno osebo pri ustanovitvi podjetja v Sloveniji je ključno, da razume in vključi zahteve glede prepoznavanja strank, preverjanja lastništva, imenovanja pooblaščenca in vzpostavitve notranjih nadzornih mehanizmov. Varno in skladno izvajanje teh ukrepov ne preprečuje le pravnih tveganj, temveč povečuje tudi zaupanje slovenske bančne in poslovne skupnosti ter omogoča nemoten dostop do slovenskega trga.

Tuja pravna oseba v postopku ustanavljanja podjetja praviloma kapital vloži v denarju, kar se izvede ob vplačilu na depozitni račun izbrane slovenske banke, ki morajo, kot finančne ustanove, med drugim, slediti predpisom, ki jih določa ZPPDFT-2. Tuja pravna oseba mora banki ob odpiranju depozitnega računa priložiti tudi dokazila o svojem dejanskem lastniku, ki ima delež v družbi ustanoviteljici. Poleg tega ima novoustanovljena družba dolžnost, razen če ni določeno drugače ali obstaja izjema, da vpiše dejanske lastnike v register dejanskih lastnikov v roku 8 dni od vpisa v Poslovni register oz. v roku 8 dni od posamezne spremembe.

2.2.6 Mednarodne pogodbe in pravo EU

Za poslovne subjekte oz. pravne osebe iz držav članic Evropske unije velja načelo prostega pretoka kapitala in ljudi, kar izhaja iz Pogodbe o delovanju Evropske unije (PDEU), ki izvira iz Lizbonske pogodbe in se je razvila iz Pogodbe o ustanovitvi Evropske skupnosti (PES), sprejete v okviru Maastrichtske pogodbe.

Pogodba o delovanju Evropske unije (PDEU) določa temeljne svoboščine notranjega trga, med katere sodi prost pretok blaga, storitev, oseb in kapitala. Za pravne osebe, ki prihajajo iz držav članic EU, sta posebej pomembni pravica do ustanavljanja in svoboda opravljanja storitev. S to pravico ima vsaka pravna oseba pravico ustanoviti podjetje v katerikoli drugi državi članici pod enakimi pogoji kot domače pravne osebe (Pogodba o delovanju Evropske unije (PDEU), 49. člen PDEU in Uradni list 115, 09/05/2008 str. 0067–0067). V nadaljevanju se pravica do ustanavljanja razteza tudi na družbe, ki so bile ustanovljene v skladu z zakonodajo države članice in imajo tam registriran sedež, glavno upravo ali središče poslovanja (Pogodba o delovanju Evropske unije (PDEU), 54. člen PDEU in Uradni list 115, 09/05/2008 str. 0069–0069).

Slovenija, kot država članica EU, je zavezana k neposredni uporabi prava EU, kar pomeni, da ima pravo EU prednost pred nacionalnimi predpisi. V praksi to pomeni, da mora Slovenija omogočiti tujim pravnim osebam iz držav članic EU, da ustanovijo podjetje pod enakimi pogoji kot slovenske pravne osebe, brez dodatnih zahtev, dovoljenj ali omejitev, ki bi pomenili kršitev temeljnih svoboščin notranjega trga.

Nasprotno pa za pravne osebe iz tretjih držav, kot je na primer Srbija, pravice iz PDEU ne veljajo avtomatično. Njihov status v Sloveniji urejajo mednarodne pogodbe, predvsem Stabilizacijsko-pridružitveni sporazum (SAA) med EU in Srbijo, ter morebitni bilateralni sporazumi med državama. Ti sporazumi lahko zagotavljajo določeno stopnjo olajšav, vendar ne zagotavljajo popolne enakopravnosti. Tako mora tuja pravna oseba iz tretje države pogosto predložiti dodatno dokumentacijo (npr. prevode dokumentov, potrdila o boniteti, dokazila o lastništvu), včasih pa je postopek možen le prek notarja.

Poleg tega lahko pravni red EU vpliva tudi posredno preko sekundarne zakonodaje, kot so direktive in uredbe (npr. direktiva o storitvah na notranjem trgu ali uredba eIDAS), ki lahko vplivajo na digitalne postopke, identifikacijo podjetij ali priznanje čezmejnih statusov.

Izhajajoč iz tega pomeni, da imajo tuje pravne osebe iz drugih držav članic EU za ustanovitev podjetja v Sloveniji enake pogoje kot domače pravne osebe brez dodatnih administrativnih ali vsebinskih ovir.

Za pravne osebe iz tretjih držav (npr. Srbija) pa veljajo določila mednarodnih pogodb in bilateralnih dogovorov ter načela nacionalnega prava. V praksi to pomeni, da mora tuja pravna oseba iz tretje države pridobiti dodatne dokumente in soglasja², kar pomeni, da je postopek lahko daljši in bolj zahteven.

² Zakon o gospodarskih družbah (ZGD-1), štirinajsti in petnajsti odstavek 10.a člena ZGD-1

3 POSTOPEK USTANOVITVE PODJETJA ZA TUJE PRAVNE OSEBE

Postopek ustanovitve podjetja v Sloveniji s strani tuje pravne osebe se sam po sebi razlikuje že po tem, da je bodoči družbenik pravna oseba, ki je v postopku ustanavljanja zastopana s strani svojega zakonitega zastopnika ali s strani druge osebe po pooblastilu zastopnika. Pri tem je treba upoštevati določena dejstva in s tem povezane korake, ki so za tuje pravne osebe različni, glede na to, iz katere države prihajajo.

Za vse ustanovitelje podjetja v Sloveniji veljajo omejitve, navedene v prvem odstavku 10.a člena ZGD-1 po točkah, ki pravijo, da družbe ne more ustanoviti oseba:

1. ki je bila pravnomočno obsojena na zaporno kazen zaradi kaznivega dejanja na področju gospodarstva, delovnih razmerij, socialne varnosti, pravnega prometa, premoženja, okolja, prostora in naravnih dobrin, zdravja in splošnega varstva ljudi in premoženja³;
2. ki je bila po zakonu o davčnem postopku (ZDavP-2) v zadnjih 12 mesecih objavljena na seznamu nepredlagateljev obračunov, seznamu neplačnikov ali seznamu zavezancev za davek, ki jim je prenehala identifikacija za namene DDV, ter je bila ugotovljena zloraba identifikacije za DDV za odbijanje DDV drugim upravičencem⁴;
3. ki je posredno ali neposredno udeležena z več kot 25 odstotki kapitala kapitalske družbe, ki je bila po Zakonu o davčnem postopku (ZDavP-2) v obdobju zadnjih 12 mesecev javno objavljena na seznamu nepredlagateljev obračunov, seznamu neplačnikov ali seznamu zavezancev za davek, ki jim je prenehala identifikacija za namene DDV, ter je bila ugotovljena zloraba identifikacije za DDV za odbijanje DDV drugim upravičencem⁵;
4. ki ji je bila v zadnjih treh letih vsaj dvakrat izrečena globa zaradi prekrška v zvezi s plačilom za delo ali zaposlovanjem na črno s strani Inšpektorata Republike Slovenije za delo oziroma Finančne uprave Republike Slovenije⁶;
5. ki je bila neposredno z več kot 50 odstotki udeležena v kapitalu družbe z omejeno odgovornostjo, ki je bila izbrisana iz sodnega registra brez likvidacije po Zakonu o finančnem poslovanju, postopkih zaradi insolventnosti in prisilnem prenehanju (ZFPPIPP)⁷;

³ Zakon o gospodarskih družbah (ZGD-1), 1. točka prvega odstavka 10.a čl. ZGD-1

⁴ Zakon o gospodarskih družbah (ZGD-1), 2. točka prvega odstavka 10.a čl. ZGD-1

⁵ Zakon o gospodarskih družbah (ZGD-1), 3. točka prvega odstavka 10.a čl. ZGD-1

⁶ Zakon o gospodarskih družbah (ZGD-1), 4. točka prvega odstavka 10.a čl. ZGD-1

⁷ Zakon o gospodarskih družbah (ZGD-1), 5. točka prvega odstavka 10.a čl. ZGD-1

6. ki ji je bila v zadnjih treh letih s pravnomočno odločbo izrečena globa zaradi izplačila premoženja družbenikom, ki je potrebno za ohranjanje osnovnega kapitala⁸.

Za tujce oz. tujo pravno osebo, ki ustanavlja podjetje v Sloveniji, je v ZGD-1 tudi posebej določeno, da zanjo veljajo vse omejitve, naštetе zgoraj⁹.

V nadaljevanju zakon navaja, da če ustrezne evidence ne omogočajo vzajemne izmenjave podatkov med Republiko Slovenijo in drugo državo članico ali tretjo državo, vezano na omejitve 1., 2. in 4. točke prvega odstavka tega člena, mora tuja pravna oseba priskrbeti naslednje¹⁰:

- izpis iz ustreznega registra, če tega ni, pa enakovreden dokument, ki ga izda pristojni sodni ali upravni organ v Republiki Sloveniji, drugi državi članici ali matični državi ali državi, v kateri ima pravna oseba svoj sedež, iz katerega je razvidno, da ne obstajajo razlogi za omejitev ustanovitve družbe, podjetnika ali pridobitve statusa družbenika v zvezi s 1. in 4. točko prvega odstavka tega člena;
- potrdilo, ki ga izda pristojni organ v Republiki Sloveniji, drugi državi članici ali tretji državi, iz katerega je razvidno, da oseba iz prejšnjega odstavka v matični državi ali državi, v kateri ima pravna oseba svoj sedež, nima neporavnanih davčnih obveznosti v zvezi z 2. točko prvega odstavka tega člena.

Dokumenti iz tega odstavka, predloženi za dokazovanje neobstoja omejitve ustanavljanja družb, podjetnikov ali pridobitev statusa družbenika, ne smejo biti starejši od 60 dni.

Dalje je po 10.a členu ZGD-1 določeno tudi, da če država tuje pravne osebe ne vodi evidenc, ki bi omogočale vzajemno izmenjavo podatkov, ali izdaja potrdil ali izpisov iz ustreznega registra, mora tuja pravna oseba predložiti izjavo, v kateri navede in izjavi, da ne obstajajo razlogi za omejitev za ustanovitev družbe in pridobitev statusa družbenika v zvezi s 1., 2. in 4. točko prvega odstavka 10. člena ZGD-1¹¹.

Iz tega izhaja, da mora tuja pravna oseba pred postopkom registracije pridobiti in pripraviti ustrezna dokazila, potrdila, izpise in izjave, ki se navezujejo na zgoraj omenjene omejitve.

⁸ *Zakon o gospodarskih družbah (ZGD-1), 6. točka prvega odstavka 10.a čl. ZGD-1 in 27. točka prvega odstavka 685. čl. ZGD-1*

⁹ *Zakon o gospodarskih družbah (ZGD-1), trinajsti odstavek 10.a čl. ZGD-1*

¹⁰ *Zakon o gospodarskih družbah (ZGD-1), štirinajsti odstavek 10.a čl. ZGD-1*

¹¹ *Zakon o gospodarskih družbah (ZGD-1), petnajsti odstavek 10.a čl. ZGD-1*

3.1 Registracija podjetja

3.1.1 Priprava pred registracijo

Za registracijo podjetja mora ustanovitelj najprej določiti oziroma pridobiti:

- ime podjetja oz. firme v skladu z drugim poglavjem ZGD-1,
- predviden sedež podjetja, ki ga ustanavlja, in povezano s tem imeti overjeno soglasje lastnika nepremičnine, kjer bo sedež,
- višino osnovnega kapitala,
- predlog predvidenega datuma vpisa v sodni register Slovenije, ki je lahko največ en mesec vnaprej,
- glavno in morebitne spremljajoče dejavnosti po standardni klasifikaciji dejavnosti (SKD 2025),
- zakonitega zastopnika, ki bo družbo zastopal,
- izpisek iz matičnega registra podjetij za tujo pravno osebo,
- dokazila, vezana na omejitve za tuje pravne osebe po 10.a členu ZGD-1.

Poleg navedenega morata tuja pravna oseba in njena odgovorna oseba pridobiti tudi slovensko davčno številko pri Finančni upravi Republike Slovenije, če je še nimata.

Tuja pravna oseba mora pred registracijo pripraviti oz. priskrbeti tudi druga dokazila, kot to določa 10.a člen ZGD-1, kar v praksi za pravne osebe iz tretjih držav pomeni tudi prevajanje dokumentacije.

3.1.2 Pridobitev davčne številke

Na portalu Finančne uprave Republike Slovenije je zapisano, da mora vsaka tuja pravna oseba, ki nima davčne številke v Sloveniji oziroma druge registracije v Sloveniji, zaprositi oz. oddati vlogo za pridobitev davčne številke in s tem vpis v davčni register, kar velja tudi za zakonitega zastopnika te pravne osebe (Portal Finančne uprave Republike Slovenije, 2025).

Tuja pravna oseba mora za začetek pridobitve slovenske davčne številke izpolniti obrazec DR-04, ki ga lahko predloži osebno preko zakonitega zastopnika, pooblaščenega osebe ali po pošti. Obrazec DR-04 služi za prijavo pravne osebe v slovenski davčni register in je obvezen dokument za vse pravne osebe pred začetkom opravljanja dejavnosti v Sloveniji. Na njem se navedejo naslednji podatki:

- ime podjetja (polno in morebitni skrajšani naziv),
- naslov sedeža, vključno z državo, ulico, mestom in pošto,
- kontaktni podatki, kot so elektronski naslov in telefonske številke,
- organ, ki je vpisal subjekt (poslovni ali sodni register države, od koder prihaja tuja pravna oseba), skupaj s kodo in datumom vpisa ali začetka dejavnosti,

- registrska in matična številka, skupaj z definicijo pravnoorganizacijske oblike in glavne dejavnosti po klasifikaciji SKD,
- podatki o poslovnih enotah v Sloveniji in tujini, kjer se navede naslov in količina enot,
- informacije o ustanoviteljih in kapitalu, vključno z njihovimi davčnimi številkami, sedežem oziroma prebivališčem in vložkom,
- podatki o pooblaščenih oziroma zastopnikih, njihova davčna številka in obseg pooblastila.

Odgovorna oseba tuje pravne osebe pa to naredi osebno, preko pooblaščenega osebe ali po pošti s predložitvijo obrazca DR-02, ki je namenjen pridobivanju davčne številke za fizične osebe in vsebuje naslednje sklope:

- osebni podatki: ime, EMŠO, datum rojstva, državljanstvo in kontaktni podatki,
- naslov prebivališča: stalni in začasni naslov ter naslov za vročanje v Sloveniji,
- rezidentski status: označitev rezidenta ali nerezidenta z navedbo države in tuje davčne številke,
- razlog prijave: npr. opravljanje dejavnosti, lastništvo podjetja ali nepremičnine,
- podatki o pooblaščenih (če so prisotni): njihovi osebni podatki in obseg pooblastila.

Te obrazce uporablja Finančna uprava Republike Slovenije (FURS) za dodelitev davčne številke, spremljanje sprememb in elektronsko vodenje evidence davčnih zavezancev.

3.1.3 Postopek ustanovitve

Podjetje se lahko ustanovi preko Slovenske poslovne točke (SPOT) za enostavno odpiranje družbe z omejeno odgovornostjo ali pri notarju za kompleksnejše načine ustanovitve podjetja.

Enostavni način se uporablja v primeru, ko so izpolnjene vse predpostavke za sklenitev družbene pogodbe na obrazcu SPOT, ki vsebuje samo nujne sestavine brez možnosti dodatnih dogovorov, ko so vložki vplačani samo v denarni obliki (ne tudi kot stvarni vložek) in so denarni vložki vplačani v celoti pred vložitvijo vloge za vpis v sodni register. Enostavni način se lahko izvede tudi pri notarju.

Če gre za zahtevnejši način ustanovitve družbe z omejeno odgovornostjo (d. o. o.), pa je treba postopke opraviti pri notarju. Pod zahtevnejši način se šteje vse, kar odstopa od pogojev za enostavni način ustanovitve podjetja, oziroma če (a) ustanovni kapital ni samo v obliki denarja ali če bo del ustanovnega kapitala nad 7500 evrov vplačan po vpisu v sodni register; (b) če se načrtuje pisno sprejetje vseh sklepov v zvezi s poslovanjem podjetja (na primer imenovanje direktorja, ki ni družbenik oz.

zastopnik družbenika); (c) če je družbenikov več kot eden; (č) v primeru ustanavljanja podružnice tujega podjetja.

3.1.3.1 Priprava dokumentacije in vloge za registracijo podjetja

V prvem koraku se s podatki iz prejšnjih dveh podpoglavij pripravi:

- akt o ustanovitvi družbe oz. družbena pogodba,
- sklep o določitvi poslovnega naslova,
- sklep o določitvi družbenikov,
- izjava o imenovanju zastopnika oz. zastopnikov, da se strinja oz. strinjajo z imenovanjem,
- izjava družbenika oz. družbenikov, s katero izjavljajo, da nimajo neporavnanih obveznosti do države,
- obrazec za prigrasitev na Finančno upravo Republike Slovenije.

Na podlagi tega se lahko pripravi vloga za registracijo nove družbe.

3.1.3.2 Vplačilo ustanovnega kapitala

Z družbeno pogodbo ali aktom o ustanovitvi družbenik(i) ali njegov(i) pooblaščenec(nci) na eni od slovenskih bank po lastni izbiri odprejo depozitni oz. ustanovni oz. začasni transakcijski račun, na katerega položijo ustanovni kapital, katerega višina je določena z družbeno pogodbo oz. z aktom o ustanovitvi. Banka mora pred odpiranjem depozitnega transakcijskega računa narediti postopek preverjanja v skladu z zakonodajo in pravili, ki veljajo za finančne ustanove in se nanašajo predvsem na Zakon o preprečevanju pranja denarja in financiranja terorizma (ZPPDFT-2). Po preverjanju družbenikov banka odpre depozitni transakcijski račun in izda potrdilo o vplačilu, s katerim se lahko vloga za registracijo družbe vloži na sodišče.

3.1.3.3 Sklep o registraciji

Če ni potrebnih popravkov ali dodatnih pojasnil, sodišče sprejme sklep o registraciji in s tem opravi vpis v sodni register. Prav tako se hkrati novoustanovljena družba vpiše v Poslovni register.

Skupaj s sklepom o registraciji oz. vpisom v sodni register nova družba prejme tudi davčno številko.

3.1.3.4 Poslovni račun

S sklepom o registraciji zastopnik družbe na banki spremeni depozitni oz. ustanovni oz. začasni transakcijski račun v poslovni transakcijski račun in lahko razpolaga s sredstvi na računu.

V nadaljnjih korakih mora družba oz. njeni zastopniki poskrbeti, da je poslovanje družbe v skladu z zakonodajo, kar je povezano z delovnimi razmerji, varstvom in zdravjem pri delu, sistemom vodenja poslovnih knjig itd.

4 PRIMERJALNA ANALIZA MED EU IN TRETJIMI DRŽAVAMI

V tem poglavju se osredotočamo na primerjavo med postopkoma ustanovitve podjetja v Sloveniji s strani tuje pravne osebe iz Evropske unije (za primer je navedena država Nemčija) in s strani tuje pravne osebe iz tretje države (za primer je navedena država Srbija).

V primerjavi se osredotočamo na to, katere dokumente in postopke mora ustanoviteljica pripraviti, da lahko začne postopek ustanavljanja podjetja v Sloveniji, od priprave dokumentacije do vpisa v sodni register preko točke SPOT oz. notarja.

4.1 Dokumentacija

Kot navedeno v 2. in 3. poglavju tega dela, za tuje pravne osebe veljajo enaki pogoji in omejitve kot za vse ostale osebe, ki želijo ustanoviti podjetje v Sloveniji. Za tujce je pomembno, da razumejo, da je postopek pridobivanja dokumentacije v njihovi domači državi vezan na dokazovanje neobstoja omejitev oz. izpolnjevanja pogojev za ustanovitev podjetja v Sloveniji, postopek priprave se lahko podaljša, predvsem v primeru tretjih držav.

Poleg dokumentacije, omenjene v nadaljevanju, mora vsaka pravna oseba priskrbeti tudi dokazila o dejanskem lastniku. Če so lastniki tuje pravne osebe ali fizične osebe, ki imajo 25-% ali večji delež, se vpiše njih. V primeru, da je lastnik tuje pravne osebe druga pravna oseba, pa se vpiše dejanske lastnike te družbe. Če je lastnik tuje pravne osebe sklad, pa se vpiše dejanske lastnike z vlogo, ki jo imajo v skladu, ki upravlja s to družbo, in te vloge so ustanovitelj tujega sklada, prejemnik koristi od premoženja (sklada), zaščitnik interesov prejemnikov premoženja (sklada) in oseba z obvladujočim položajem pri upravljanju sredstev poslovnega subjekta. To mora tuja pravna oseba priskrbeti za potrebe odpiranja računa pri banki v Sloveniji in v drugi fazi, po ustanovitvi podjetja, za vpis dejanskih lastnikov v register dejanskih lastnikov (eRDL).

4.1.1 Dokumentacija za pravno osebo iz Evropske unije (Nemčija)

Kot navedeno v poglavju 2.6, za tuje pravne osebe iz države članice Evropske unije velja, da imajo enake pogoje za ustanovitev kot domače pravne osebe brez dodatnih administrativnih ali vsebinskih ovir.

Pravna oseba iz Nemčije mora pred ustanovitvijo pripraviti oz. pridobiti naslednjo dokumentacijo:

- izpis iz nemškega poslovnega registra, ki je lahko v nemškem jeziku, ki je priznan kot eden od jezikov Evropske unije,
- izpolnjen obrazec DR-04 za pridobitev davčne številke za tujo pravno osebo, razen če jo družba že ima,
- izpolnjen obrazec DR-02 za pridobitev davčne številke za zakonitega zastopnika tuje pravne osebe, razen če jo zastopnik že ima,
- overjeno soglasje lastnika nepremičnine, kjer bo sedež novonastalega podjetja,
- morebitna ostala dokazila in posebna dokumentacija, vezana na opravljanje dejavnosti.

S to dokumentacijo lahko tuja pravna oseba začne postopek pridobitve davčne številke za tujo pravno osebo ustanoviteljico in njenega zakonitega zastopnika. Po pridobitvi davčne številke lahko začne postopek ustanovitve podjetja pri notarju ali na kateri od izpostav SPOT.

Ker je Nemčija država članica Evropske unije, evidence in registri omogočajo vzajemno izmenjavo z Republiko Slovenijo in s tem preverjanje morebitnega obstoja omejitev za dotično tujo pravno osebo. Če to preverjanje ne bi bilo mogoče, pa štirinajsti odstavek 10.a člena ZGD-1 določa, da mora tuja pravna oseba priskrbeti izpis iz ustreznega registra svoje države članice, iz katerega je razvidno, da ne obstajajo razlogi za omejitev ustanovitve družbe v zvezi s 1. in 4. točko 10.a člena ZGD-1, in potrdilo, da tuja pravna oseba nima neporavnanih davčnih obveznosti v zvezi z 2. točko prvega odstavka 10.a člena ZGD-1.

4.1.2 Dokumentacija za pravno osebo iz tretje države (Srbija)

Tuja pravna oseba, ki prihaja iz tretje države, mora upoštevati slovensko zakonodajo in povezana določila mednarodnih pogodb in morebitnih bilateralnih dogovorov. Za primer smo vzeli državo Srbijo, ki kot tretja država nima povezanih vseh evidenc in registrov z Republiko Slovenijo in ima drugačen uradni jezik in uradno pisavo.

Pravna oseba iz Srbije mora pred ustanovitvijo podjetja v Sloveniji pripraviti oz. pridobiti naslednjo dokumentacijo:

- izpisek iz poslovnega registra Republike Srbije (t. i. APR – Agencija za privredne registre Republike Srbije) v angleškem jeziku ali preveden v slovenski jezik,
- notarsko potrjen izpisek iz sodnega registra v Srbiji, ki mora biti preveden v slovenščino s strani sodnega tolmača,
- potrdilo o nekaznovanosti, izdano s strani sodišča, ki mora biti prevedeno v slovenščino s strani sodnega tolmača,

- notarsko overjen podpis zakonitega zastopnika tuje pravne osebe, ki mora biti preveden v slovenščino s strani sodnega tolmača,
- podpisana izjava, da ne obstajajo razlogi za omejitev za ustanovitev družbe v zvezi z 2. in 4. točko prvega odstavka 10.člena ZGD-1, ki mora biti prevedena v slovenski jezik,
- potrdilo davčne uprave Republike Srbije, da tuja pravna oseba nima neporavnanih davčnih obveznosti, ki mora biti prevedeno v slovenščino s strani sodnega tolmača,
- izpolnjen obrazec DR-04 za pridobitev davčne številke za tujo pravno osebo,
- izpolnjen obrazec DR-02 za pridobitev davčne številke za zakonitega zastopnika tuje pravne osebe, razen če jo že ima,
- overjeno soglasje lastnika nepremičnine, kjer bo sedež novonastalega podjetja,
- morebitna ostala dokazila in posebna dokumentacija, vezana na opravljanje dejavnosti.

Na podlagi zgoraj naštetega lahko sklepamo, da je obseg priprave dokazil za tujo pravno osebo iz tretje države bolj obširen kot za tujo pravno osebo iz druge države članice EU, ker mora poleg pridobivanja potrdil in izpiskov določene dokumente notarsko overiti in tudi prevesti v slovenski jezik. Primerjava je bolj nazorno prikazana v spodnji tabeli.

Dokument	Nemčija	Srbija
Izpisek iz poslovnega registra	DA	DA, s prevodom
Izpolnjen obrazec DR-04 za pridobitev davčne številke za tujo pravno osebo	DA	DA
Izpolnjen obrazec DR-02 za pridobitev davčne številke za zakonitega zastopnika tuje pravne osebe	DA	DA
Overjeno soglasje lastnika nepremičnine, kjer bo sedež novonastalega podjetja	DA	DA
Notarsko potrjen izpisek iz tujega sodnega registra	/	DA, s prevodom
Potrdilo o nekaznovanosti, izdano s strani tujega sodišča	/	DA, s prevodom
Notarsko overjen podpis zakonitega zastopnika tuje pravne osebe	/	DA, s prevodom
Izjava, da ne obstajajo razlogi za omejitev za ustanovitev družbe v zvezi z 2. in 4. točko prvega odstavka 10.člena ZGD-1	/	DA, s prevodom
Potrdilo tuje davčne uprave, da tuja pravna oseba nima neporavnanih davčnih obveznosti	/	DA, s prevodom
Morebitna ostala dokazila in posebna dokumentacija, vezana na opravljanje dejavnosti	DA, če je to potrebno	DA, če je to potrebno

Tabela 1: Primerjalna tabela dokumentov, ki jih mora tuja pravna oseba pripraviti pred začetkom ustanovitve podjetja v Sloveniji
(Lastni vir)

Tuja pravna oseba iz Srbije lahko po pripravi vseh teh dokumentov začne postopek odpiranja podjetja pri notarju, ki pripravi dokumentacijo za vlogo za registracijo podjetja v Sloveniji.

Nadaljnja dokumentacija in elementi, potrebni za ustanovitev podjetja, so opisani v poglavju 3.1.3 Postopek ustanovitve.

4.2 Časovni okvir

Celoten postopek ustanovitve podjetja v Sloveniji s strani tuje pravne osebe zajema več med seboj povezanih dejavnosti. Te dejavnosti zajemajo vse, povezano s pridobitvijo ustreznih dokazil do priprave podatkov in izjav. Ker so ti postopki soodvisni, je pomembno, da se tuji ustanovitelji zavedajo, da zaključevanje posamezne dejavnosti za pridobivanje dokazil, oz. potrdil oz. dokumentacije lahko traja nekaj časa. To še posebej velja pri ustanoviteljih iz tretjih držav, ki morajo upoštevati tudi časovnice, vezane na notarske overitve v domači državi, in dodatni čas, potreben za prevod dokumentov pri sodnih tolmačih.

Posamezne dejavnosti in predvidene časovnice¹², ki si sledijo od začetka pridobivanja dokumentacije do vpisa v sodni register, so za tuje pravne osebe naslednje:

- priprava dokumentacije, vezane na izpiske in potrdila
 - Nemčija: 1–2 dni
 - Srbija: 5–15 dni
- pridobitev davčne številke za tujo pravno osebo
 - Nemčija: 2–4 dni
 - Srbija: 2–4 dni
- pridobitev davčne številke za zastopnika tuje pravne osebe
 - Nemčija: 2–4 dni
 - Srbija: 2–4 dni
- priprava vloge za registracijo novega podjetja
 - pri notarju: 1 dan
 - na točki SPOT: 1 dan
- vplačilo ustanovnega kapitala na depozitni račun
 - Nemčija: 5–15 dni
 - Srbija: 5–30 dni
- vložitev vloge za registracijo novega podjetja
 - 1 dan
- sklep o registraciji
 - 1–5 dni

¹² Časovnice so ocena avtorja glede na dostopne podatke.

Trajanje posamezne dejavnosti je ocenjeno glede na opisane zahteve glede dokazil v posamezni državi, na primer v Nemčiji lahko domača pravna oseba pridobi izpisek iz poslovnega registra isti dan, kar velja tudi za pravno osebo iz Srbije, vendar mora srbška tuja pravna oseba za ta isti izpisek narediti še prevod v slovenščino ali v angleščino, kar podaljša čas.

Dejavnost, ki za tuje pravne osebe kot družbenike ponavadi traja dlje, kot so predvideli, je odpiranje depozitnega računa na banki v Sloveniji, saj morajo banke slediti zakonodaji, vezani na svoje poslovanje. Eden izmed takšnih postopkov je preverjanje tuje pravne osebe v skladu z Zakonom o preprečevanju pranja denarja in financiranja terorizma (ZPPDFT-2), kar lahko traja več dni, sam postopek pa se lahko še podaljša, če je lastniška veriga tuje pravne osebe bolj kompleksna.

Časovni okvir posamezne dejavnosti je podobneje opisan na praktičnem primeru v naslednjem poglavju.

4.3 Stroški

Postopek ustanovitve podjetja v Sloveniji vključuje različne stroške, ki so odvisni od kompleksnosti primera, izvora ustanovitelja in izbire poti registracije. Stroški se v praksi pojavijo v obliki obveznih storitev (npr. notarske overitve) in izbirnih stroškov, ki so vezani na dodatne storitve, kot je na primer pravno svetovanje.

Za pravne osebe iz držav članic Evropske unije, ki izpolnjujejo pogoje za poenostavljeno registracijo družbe, je možna uporaba brezplačne registracije preko točke SPOT, kjer vpis v sodni register poteka brez notarskega postopka in brez upravne takse. Enako velja za pridobitev slovenske davčne številke pri Finančni upravi Republike Slovenije (FURS), ki je prav tako brezplačen upravni postopek.

Kadar pa tuja pravna oseba ne izpolnjuje pogojev za registracijo preko točke SPOT, kar je pogost primer pri pravnih osebah iz tretjih držav, se postopek izvede pri notarju, kar vključuje stroške notarske priprave in overitve akta o ustanovitvi ter drugih listin. Če ustanovitelj ni seznanjen z lokalnim pravnim sistemom, pogosto uporabi tudi storitev odvetnika ali poslovnega svetovalca, kar predstavlja dodatni strošek.

Poseben strošek, ki se nanaša predvsem na pravne osebe iz tretjih držav, predstavlja strošek sodnega tolmača oziroma prevajalca, saj je treba za vpis v sodni register predložiti overjene in prevedene dokumente iz matične države ustanovitelja (npr. izpis iz registra). Prevod mora biti opravljen s strani sodno zapriseženega tolmača za

slovenski jezik in običajno vključuje tudi dodatno overitev z apostille¹³ ali drugo mednarodno overitvijo, če to ni urejeno z bilateralnim sporazumom.

Skupni stroški se tako razlikujejo glede na vrsto in kompleksnost postopka, pri čemer imajo ustanovitelji iz EU načeloma dostop do cenejšega in bolj neposrednega postopka, medtem ko ustanovitelji iz tretjih držav pogosto nosijo večje stroške zaradi dodatnih formalnosti, jezikovnih zahtev in nujnosti vključitve notarja ali tolmača.

4.4 Posebnosti in tveganja

Ustanovitev podjetja v Sloveniji s strani pravne osebe iz države članice EU (Nemčije) poteka v okviru skupnega evropskega pravnega prostora, ki temelji na načelu prostega pretoka kapitala in storitev. V nasprotju s tem se pravne osebe iz tretjih držav (npr. Srbije) soočajo z več postopkovnimi, jezikovnimi in administrativnimi ovirami. V nadaljevanju so predstavljeni ključne posebnosti in tveganja, s katerimi se srečujejo tuji investitorji.

Pravni in administrativni postopki:

- pravne osebe iz tretjih držav morajo pridobiti overjene izpise iz matičnega registra in poskrbeti za sodni prevod v slovenščino, kar podaljša in podraži postopek;
- v nekaterih primerih so potrebne dodatne izjave o istovetnosti ali obstoju podjetja, ki jih zahteva sodišče ali AJPES;
- tuja podjetja iz EU lahko pogosteje uporabljajo elektronske poti (točke SPOT), kar za pravne osebe iz tretjih držav običajno ni mogoče.

Preverjanje identitete in porekla kapitala:

- banke in Finančna uprava Republike Slovenije izvajajo strožji nadzor nad identiteto zakonitih zastopnikov in poreklom sredstev, ko gre za tretje države;
- možnost zavrnitve ali zahteve po dopolnitvi dokumentacije za odprtje transakcijskega računa je pri srbskih ustanoviteljih večja, še posebej če dokumentacija ni popolna ali je nejasna.

Komunikacijske in jezikovne ovire:

- vsi dokumenti iz Srbije morajo biti uradno prevedeni, kar za dokumente iz Nemčije ni potrebno (v nekaterih primerih so sprejemljivi tudi v nemščini ali angleščini);

13 Apostille je potrditev resničnosti podpisa, funkcije podpisnika listine in žiga ali pečata na listini. Apostille lahko izda le pristojni organ države, ki je listino izdala, za uporabo v drugi državi članici haaške Konvencije o odpravi legalizacije tujih javnih listin z dne 5. 10. 1961.

- komunikacija z organi lahko poteka hitreje v primeru ustanoviteljev iz EU, kjer obstaja večja pravna usklajenost.

Časovna negotovost:

- zaradi dodatnih preverjanj, prevodov in usklajevanj lahko postopek ustanovitve za tujo pravno osebo iz tretje države traja veliko dlje kot za podjetja iz EU;
- v posameznih primerih lahko pride do zahteve po dopolnitvah in dodatnih overitvah, kar podaljšuje čas do začetka poslovanja.

Pravna in finančna tveganja:

- tuje pravne osebe iz tretjih držav so lahko bolj izpostavljene nepoznavanju lokalne zakonodaje, kar lahko vodi v napake pri registraciji ali neizpolnjevanje obveznosti;
- dodatno tveganje predstavljajo spremembe v meddržavnih pogodbah ali vizumski režimi, ki lahko vplivajo na delovanje podjetja v prihodnosti.

Kljub formalni odprtosti slovenskega trga za vse tuje vlagatelje se v praksi pokaže, da imajo pravne osebe iz EU bistveno lažji, hitrejši in cenejši dostop do slovenskega poslovnega okolja kot pravne osebe iz tretjih držav, kar vpliva tudi na njihovo investicijsko odločitev.

5 PRAKTIČNI PRIMER – ŠTUDIJA PRIMERA USTANOVITVE PODJETJA S STRANI SRBSKE PRAVNE OSEBE

V nadaljevanju prikazujemo konkreten primer postopka ustanovitve podjetja v Republiki Sloveniji s strani neimenovane pravne osebe iz Republike Srbije. Podatki in informacije praktičnega primera temeljijo na udeležbi avtorja pri izvajanju postopka ustanovitve podjetja kot pooblaščenca tuje pravne osebe iz Srbije in vključuje vse ključne faze, od priprave dokumentacije do končnega vpisa v sodni register.

Uporabljen je bil postopek registracije preko notarja, brez vključitve pravnega zastopnika oziroma odvetnika, kar omogoča boljše predstavitev in razumevanje položaja tuje pravne osebe iz tretje države.

Motivacija za ustanovitev podjetja v Sloveniji je s strani tuje pravne osebe iz Srbije izhajala iz želje po širitvi na trg Evropske unije. Slovenski trg je bil ocenjen kot velik potencial za rast in kot najboljša točka za vstop na trg EU.

Sam postopek ustanovitve se je začel po odločitvi o širitvi in končnih dogovorih med zastopniki tuje pravne osebe in pooblaščenecem v Sloveniji, ki je zastopal to podjetje. V tem primeru se je vodstvo srbske družbe odločilo, da najprej poišče primerno osebo, ki bo tudi zastopnik oziroma direktor novoustanovljene družbe, poleg tega pa tudi pooblaščenca oseba za postopek ustanavljanja podjetja v Sloveniji v njihovem imenu. Postopek ustanovitve je razdeljen na več faz, ki si časovno sledijo in so soodvisne.

5.1 Priprava dokumentacije in pooblastilo

Za začetek postopka je bilo treba najprej urediti pooblastilo za osebo, ki je tujo pravno osebo iz Srbije zastopala v postopku ustanavljanja nove družbe. To pooblastilo je bilo pripravljeno tako, da je lahko pooblaščenec opravil vse postopke, potrebne za ustanovitev, registracijo in začetek poslovanja nove družbe v Sloveniji. Pooblastilo je bilo napisano v srbskem jeziku in prevedeno v slovenski jezik s strani sodnega tolmača. Ta oseba je bila tako pooblaščenca, da lahko brez omejitev v imenu zastopnika in za njegov račun:

- sprejme akt o ustanovitvi,
- overi podpis na aktu o ustanovitvi družbe,
- sprejme sklep o imenovanju direktorja družbe in drugih zastopnikov družbe (prokuristov), pri čemer je lahko za direktorja oziroma prokurista imenovan tudi pooblaščenec sam,
- podpiše izjavo po prvem odstavku 7. člena Pravilnika o overitvi in vodenju knjige sklepov enoosebne družbe z omejeno odgovornostjo,

- pri katerikoli banki v Sloveniji odpre začasni račun družbe, na katerega bo vplačan osnovni kapital družbe, in nato transakcijski račun, podpiše vse potrebne dokumente in pooblastila za odprtje računa za poslovanje gospodarske družbe ter na ta račun vplača osnovni kapital družbe in prevzame dokazilo o vplačilu,
- razpolaga s sredstvi na bančnem računu družbe po njeni ustanovitvi,
- pri davčnem organu naroči in prevzame identifikator – davčno številko za družbo pooblastiteljico in po potrebi za zastopnika družbe,
- opravi vsa druga dejanja, potrebna za uspešno realizacijo registracije in začetek poslovanja družbe.

Pooblastilo je bilo pripravljeno v sodelovanju z notarjem v Sloveniji, pri čemer so bili upoštevani slovenski pravni okvir in specifične zahteve bank.

Poleg pooblastila je tuja pravna oseba v Srbiji pripravila ostalo dokumentacijo, potrebno za ustanovitev družbe, in sicer:

- dokumentacijo o obstoju ustanovitelja – izpis iz matičnega registra, ki je bil skladno z zahtevami overjen in preveden v slovenski jezik pri sodnem tolmaču,
- notarsko overjen podpis zastopnika tuje družbe iz Srbije, preveden v slovenščino s strani sodnega tolmača, in potni list zastopnika tuje pravne osebe,
- potrdilo o nekaznovanosti tuje pravne osebe s strani sodišča v Srbiji, preveden v slovenščino s strani sodnega tolmača,
- izjava tuje pravne osebe o neobstoju omejitev, vezanih na 2. in 4. točko prvega odstavka 10.a člena ZGD-1, in prevod v slovenski jezik s strani sodnega tolmača,
- potrdilo Ministrstva za finance – davčne uprave Republike Srbije, da tuja pravna oseba ustanoviteljica nima neporavnanih obveznosti do države Srbije, prevedeno v slovenščino s strani sodnega tolmača,
- izpisek o registraciji tuje pravne osebe iz agencije za gospodarske registre, preveden v slovenski jezik s strani sodnega tolmača,
- izpolnjena obrazca DR-02 in DR04 za potrebe pridobitve davčne številke za tujo pravno osebo in njenega zakonitega zastopnika.

Dodatno je tuja pravna oseba preko pooblaščenca sporočila tudi ime oz. firmo družbe in skrajšano verzijo, glavno dejavnost podjetja in spremljajoče dejavnosti po SKD in elektronski naslov novoustanovljene družbe, ki je zahtevan s strani sodišča za vpis v sodni register.

Po 12. členu ZGD-1 je firma ime, s katerim družba posluje in mora imeti oznako, ki nakazuje na dejavnost podjetja in je sestavljena po pravilih drugega poglavja ZGD-1.

Pooblaščen oseb je medtem poiskala naslov, kjer bo sedež nove družbe, in pridobila overjeno soglasje lastnika nepremičnine.

5.2 Pridobitev davčnih števil

Po pridobitvi pooblastila se je nadaljevalo s postopkom pridobitve davčne številke za tujo pravno osebo iz Srbije in za njenega zakonitega zastopnika, državljan Republike Srbije, ki slovenske davčne številke pred tem ni imel. Vlogi je pri Finančni upravi Republike Slovenije oddala pooblaščen oseb na obrazcih DR-04 (pravna oseba) in DR-02 (fizična oseba – zastopnik), skupaj s pooblastilom.

Postopek pridobivanja je potekal brez zapletov in je bil zaključen v nekaj delovnih dneh. Pridobljeni podatki so bili ključni za nadaljnje korake postopka.

5.3 Priprava akta o ustanovitvi in vloga za registracijo

Z zbranimi podatki in izpolnjeno dokumentacijo je notar pripravil dokumente, kot opisano v podpoglavju 3.1.3.1 Priprava dokumentacije in vloge za registracijo podjetja, in sicer:

- akt o ustanovitvi družbe z omejeno odgovornostjo, ki je vseboval podatke o osnovnem kapitalu v višini 50.000 evrov, podatke o ustanovitelju, sedež podjetja in zastopnika novoustanovljene družbe,
- sklep o določitvi poslovnega naslova, pripravljen na podlagi soglasja nepremičnine, kjer je definiran sedež novega podjetja,
- sklep o določitvi družbenikov,
- izjava o imenovanju zastopnika oz. zastopnikov, da se strinja oz. strinjajo z imenovanjem, ki je bil v tem primeru pooblaščenec in je hkrati nastopal tudi kot bodoči zastopnik novoustanovljenega podjetja,
- izjava družbenika oz. družbenikov, s katero izjavlja oz. izjavljajo, da nimajo neporavnanih obveznosti do države, skupaj s potrdilom iz svoje države, prevedenim pri sodnem tolmaču,
- obrazec za prigrasitev na Finančno upravo Republike Slovenije, s katerim novoustanovljena družba pridobi svojo davčno številko.

Dokumentacijo je pripravil notar, ki je poskrbel tudi za pripravo celotne vloge za vpis podjetja v sodni register.

Pred oddajo vloge na sodišče je bilo treba zagotoviti dokazilo o vplačanem osnovnem kapitalu, kar pomeni, da se je postopek nadaljeval z odpiranjem depozitnega računa.

5.4 Odpiranje depozitnega računa in bančni postopki

Vloga za odprtje depozitnega računa je bila oddana pri slovenski banki. Obvezno je bilo predložiti naslednjo dokumentacijo za predhodni pregled za odobritev sodelovanja:

- osnutek akta o ustanovitvi subjekta,
- osnutek sklepa o imenovanju zakonitega zastopnika,
- izpolnjen vprašalnik o podatkih, potrebnih za sklenitev poslovnega razmerja med banko in novoustanovljeno družbo, to je t. i. KYC¹⁴,
- izpis iz poslovnega registra Srbije za tujo pravno osebo ustanoviteljico in njene bilance, in če ima tuja pravna oseba lastnika, ki je pravna oseba, tudi izpise za to pravno osebo in tako dalje, dokler ne pridemo do dejanskih lastnikov oz. lastnikov, ki so fizične osebe,
- izpolnjen obrazec FACTA¹⁵ o samopodreditvi o davčnem rezidentstvu za pravne osebe in finančne institucije.

Poleg dokumentov banka potrebuje tudi predviden obseg prihodkov v prvih dveh mesecih poslovanja in predviden delež gotovinskih in negotovinskih prilivov za novoustanovljeno družbo.

V postopku je bilo opaženo, da banke v primeru ustanoviteljev iz tretjih držav izvajajo strožji nadzor nad izvorom kapitala in zahtevajo popolno razkritje lastniške strukture do končnega dejanskega lastnika. Ta korak je predstavljal največjo časovno obremenitev, saj je bilo treba zagotoviti več stopenj dokumentacije in dodatna pojasnila glede povezanih oseb.

Po zaključku notranjega preverjanja s strani banke je bila podpisana t. i. okvirna pogodba o plačilnih storitvah, na podlagi katere je banka sporočila podatke depozitnega računa za nakazilo ustanovnega kapitala.

Tuja pravna oseba je nakazala ustanovni kapital v višini 50.000 evrov. Trajalo je dva dni, da so se sredstva prilila na depozitni račun. S prilivom je banka izdala potrdilo o vplačanih sredstvih, s katerim je bil izpolnjen zadnji pogoj za oddajo registracijske vloge.

¹⁴ KYC – Know Your Customer pomeni »poznaj svojo stranko« in vključuje poznavanje identitete stranke in poslovnih dejavnosti, s katerimi se ukvarja, ter je namenjen ugotavljanju morebitnih omejitev po Zakonu o preprečevanju pranja denarja in financiranja terorizma (ZPPDFT-2).

¹⁵ FATCA (The Foreign Account Tax Compliance Act) oziroma Zakon o spoštovanju davčnih predpisov v zvezi z računi v tujini so Združene države Amerike sprejele 18. marca 2010, z veljavnostjo od 1. julija 2014. Namen FATCA je preprečevanje davčnih utaj ameriških davčnih zavezancev iz premoženja, naloženega na finančnih računih oziroma v podjetjih izven ZDA, z uvedbo sistema poročanja podatkov s strani finančnih institucij o takšnem premoženju.

V konkretnem praktičnem primeru je postopek odpiranja depozitnega računa trajal 30 dni, kar je posledica daljšega preverjanja dokumentacije in podatkov, predvsem zaradi kompleksnejše lastniške strukture tuje pravne osebe iz Srbije.

5.5 Vpis v sodni in poslovni register

Na podlagi potrdila o vplačilu kapitala je bila s strani notarja oddana vloga za vpis družbe v sodni register. Postopek je bil zaključen v roku dveh delovnih dni, kar je v skladu z običajno prakso. Po vpisu v sodni register je bilo podjetje hkrati vpisano tudi v Poslovni register Slovenije, s čimer je bilo ustanavljanje podjetja formalno končano in omogočen začetek poslovanja.

S sklepom o vpisu ustanovitve subjekta in izpisom iz poslovnega registra lahko novoustanovljena družba pri banki spremeni depozitni račun v poslovni transakcijski račun in prosto razpolaga s sredstvi za svoje poslovanje.

5.6 Povzetek primera

Na podlagi opisanega primera ugotavljamo, da postopek ustanovitve podjetja za tujo pravno osebo iz tretje države poteka v več fazah, pri čemer so najpomembnejši dejavniki: pravočasna priprava overjene in prevedene dokumentacije v matični državi, sodelovanje z notarjem v Sloveniji, usklajeno in popolno razkritje lastniške strukture pri banki ter poznavanje časovnih okvirjev in administrativnih zahtev. Posebej je bilo opaženo, da lahko postopki preverjanja s strani bank v povezavi z izvorom kapitala in lastništvom občutno vplivajo na dolžino postopka, kar je v opisanem primeru trajalo 30 dni. Kljub temu pa je bila ustanovitev uspešno zaključena v 32 dneh od začetka dejavnosti, kar potrjuje, da je ob skrbni pripravi in ustrezni komunikaciji tudi za pravne osebe iz tretjih držav mogoče učinkovito izvesti registracijo podjetja v Sloveniji.

6 ANALIZA IN INTERPRETACIJA PRIMERJAVE

Na podlagi izvedene primerjalne analize med pravno osebo iz Nemčije, kot predstavnico države članice Evropske unije, in pravno osebo iz Srbije, kot predstavnico tretje države, upoštevajoč praktični primer ustanovitve podjetja s strani srbske družbe, je mogoče identificirati ključne razlike, ki vplivajo na zahtevnost, trajanje in izvedbo postopka registracije podjetja v Republiki Sloveniji.

Ugotovljeno je bilo, da je za pravne osebe iz Evropske unije postopek v večini primerov enostavnejši in hitrejši, predvsem zaradi pravne usklajenosti, možnosti uporabe jezika, priznavanja dokumentacije in dostopa do poenostavljenih postopkov preko točk SPOT.

Dokumenti, ki izvirajo iz držav članic EU, pogosto ne potrebujejo dodatnih overitev ali sodnih prevodov, postopki so digitalizirani in postopkovna praksa med državami je bolj predvidljiva. Poleg tega je v praksi opaziti hitrejšo obdelavo dokumentacije s strani bank oz. manjše preverjanje dejstev.

Nasprotno pa se pri tujih pravnih osebah iz tretjih držav pojavljajo dodatne zahteve, kot so overitve dokumentacije z apostillo, obvezni sodni prevodi in večfazna preverjanja pri bankah in drugih organih. Posebej izrazita je bila razlika v postopku preverjanja lastniške strukture in izvora kapitala s strani banke, kjer je bil zaradi zahtev KYC postopek znatno podaljšan.

Izvedeni praktični primer je pokazal, da so zahteve bank do ustanoviteljev iz tretjih držav pogosto bolj stroge in časovno zahtevne, kar lahko povzroči zamude in poveča stroške postopka.

Poleg teh formalnih razlik so bile v praksi opažene tudi vsebinske razlike pri obravnavi vlog s strani pristojnih organov. Pri subjektih iz EU je postopanje bolj avtomatizirano in usklajeno, medtem ko se v primeru tretjih držav postopki izvajajo bolj individualno in pogosto vključujejo dodatna pojasnila ter ročno preverjanje dokumentacije. To kaže na različno stopnjo zaupanja oziroma institucionalnega tveganja, ki ga slovenski organi pripisujejo posameznim geografskim izvorom podjetij.

Na podlagi zgoraj navedenega lahko sklepamo, da pravne osebe iz EU uživajo procesno prednost pri ustanavljanju podjetja v Sloveniji. Tretje države, kot je Srbija, se morajo soočiti z več ovirami, ki izhajajo iz kombinacije zakonodajnih zahtev, tehničnih postopkov in administrativne prakse. Kljub temu pa je ob skrbni pripravi, pravilni izvedbi postopkov in sodelovanju z notarjem postopek izvedljiv tudi za subjekte iz tretjih držav, kar potrjuje obravnavani primer.

V kontekstu tujih investicij to pomeni, da je za podjetja izven EU bistveno, da razpolagajo z ustreznim svetovanjem, prevodi in vnaprej pripravljeno dokumentacijo, saj lahko sicer pride do zapletov, ki vplivajo na pravočasno registracijo in začetek poslovanja. Ugotovljeno je bilo tudi, da imajo banke pomembno vlogo kot filter, ki lahko bistveno vpliva na hitrost celotnega postopka.

7 SKLEP IN PRIPOROČILA

Z izvedeno raziskavo smo obravnavali pravne, postopkovne in praktične vidike ustanovitve podjetja v Sloveniji s strani tujih pravnih oseb iz Evropske unije in tretjih držav. Posebna pozornost je bila namenjena obliki družbe z omejeno odgovornostjo (d. o. o.), ki je v slovenskem poslovnem okolju najpogostejša in hkrati najbolj primerna za neposredno tujo investicijo.

Na podlagi analize veljavne zakonodaje, primerjalne obravnave Nemčije in Srbije ter izvedene študije primera je bilo ugotovljeno, da slovenski pravni red omogoča ustanovitev podjetja subjektom tako iz EU kot tudi iz tretjih držav. Kljub temu so v praksi zaznane bistvene razlike v zahtevnosti postopka, obsegu potrebne dokumentacije, časovni komponenti in sodelovanju z bankami ter državnimi organi.

Ugotovljeno je bilo, da imajo pri ustanovitvi ključno vlogo notarji, ki s svojo strokovno podporo omogočajo pravno veljavno izvedbo postopka, zlasti v primerih, ko se postopka ne more opraviti preko točke SPOT. Banke pa s svojimi notranjimi politikami (KYC) in podvrženostjo strožji zakonodaji, vezani na izvor denarja, predstavljajo dodatno plast preverjanja, ki lahko bistveno vpliva na časovno izvedbo postopka.

Priporočila

- **Za tuje pravne osebe:**
 - priporočeni so pravočasno načrtovanje ustanovitve podjetja, pridobitev kakovostnih overjenih prevodov dokumentacije in jasno opredeljena lastniška struktura,
 - smiselna je predhodna komunikacija z izbrano banko in notarjem,
 - smiselno je razmisliti o tem, da si v Sloveniji za ustanovitev podjetja zagotovijo pravnega svetovalca oz. odvetnika, ki je specializiran za gospodarsko pravo.
- **Za slovenske institucije:**
 - smiselno bi bilo razmisliti o navodilih po posamezni tretji državi za pravne osebe iz tretjih držav, s katerimi ima Republika Slovenijo večjo blagovno izmenjavo ali je strateško pomembna,
 - vzpostavitev jasnih smernic glede zahtevane dokumentacije, s ciljem zmanjšanja negotovosti, časovne obremenitve postopka in predvsem priprave dokumentacije tujih pravnih oseb.
- **Za banke:**
 - priporočena je poenotena razlaga dokumentacijskih zahtev v zvezi z ugotavljanjem dejanskega lastništva, s čimer bi se povečali predvidljivost in učinkovitost pri odpiranju depozitnih in transakcijskih računov.

Na podlagi ugotovitev lahko sklenemo, da je postopek ustanovitve podjetja v Sloveniji za tuje pravne osebe izvedljiv in relativno dobro urejen, vendar hkrati razkriva strukturne razlike med investitorji iz EU in izven nje, ki vplivajo na njihovo izkušnjo pri vstopu na slovenski trg.

8 ZAKLJUČKI

V diplomskem delu je bila obravnavana tematika ustanovitve podjetja v Republiki Sloveniji s strani tuje pravne osebe, pri čemer je bil poudarek na razlikovanju med postopki za pravne osebe iz držav članic Evropske unije in iz tretjih držav. Z analizo zakonodajnega okvira, konkretnih postopkovnih korakov in izvedbo praktičnega primera je bilo pridobljeno poglobljeno razumevanje izzivov, ki spremljajo vstop tujih vlagateljev na slovenski trg.

Izhodiščna hipoteza je bila, da je ustanovitev podjetja v Sloveniji lažja za tuje pravne osebe iz EU kot za tuje pravne osebe iz tretjih držav, in z raziskavo in analizo je bilo ugotovljeno, da je hipoteza potrjena, čeprav pravni okvir v Sloveniji omogoča enakopravno obravnavo tujih pravnih oseb, ne glede na državo izvora, vendar v praksi prihaja do pomembnih razlik. Pravni subjekti iz EU praviloma uživajo večje operativne prednosti, saj se njihova dokumentacija lažje prizna, postopki so digitalizirani, vloga institucij pa bolj usklajena. Nasprotno se subjekti iz tretjih držav srečujejo z dodatnimi postopkovnimi zahtevami, potrebo po overjenih prevodih, bolj zapletenim preverjanjem lastništva in daljšimi roki pri odpiranju bančnih računov.

Z izvedeno študijo primera je bila potrjena teoretična predpostavka, da so v primeru ustanovitve družbe z omejeno odgovornostjo s strani srbske pravne osebe potrebni dodatni postopki, ki se nanašajo predvsem na preverjanje skladnosti in identitete. Posebej je bilo izpostavljeno, da lahko postopek v primeru nepopolne ali neustrezno pripravljene dokumentacije bistveno preseže pričakovano časovno dinamiko.

Diplomsko delo je tako prispevalo k boljšemu razumevanju pravnega in institucionalnega okolja Republike Slovenije z vidika tujih investorjev ter ponudila konkretna priporočila, ki lahko koristijo tako tujim ustanoviteljem kot slovenskim institucijam. Ob upoštevanju pridobljenih ugotovitev lahko sklepamo, da je Slovenija odprta za tuje naložbe, vendar obstajajo postopkovne razlike, ki jih je treba skrbno upoštevati pri pripravi na vstop na trg.

LITERATURA IN VIRI

AJPES – Agencija RS za javnopravne evidence in storitve. (2024). *Postopki ustanovitve podjetja*. <https://www.ajpes.si>

Blog o podjetništvu. (b.l.). *Razlike med osebnimi družbami, kapitalskimi družbami in samostojnim podjetnikom – USTANOVITEV*. (2011). Pridobljeno 11.6.2025 z naslova [http://xn--podjetnitvo-nhc.si/razlike-med-osebnimi-druzbami-kapitalskimi-druzbami-in-samostojnim-podjetnikom-ustanovitev/#:~:text=Kapitalsko%20dru%C5%BEbo%20\(d.o.o.%20in%20d.d.,glede%20na%20dr%C5%BEavljanstvo%20in%20prebivali%C5%A1%C4%8De](http://xn--podjetnitvo-nhc.si/razlike-med-osebnimi-druzbami-kapitalskimi-druzbami-in-samostojnim-podjetnikom-ustanovitev/#:~:text=Kapitalsko%20dru%C5%BEbo%20(d.o.o.%20in%20d.d.,glede%20na%20dr%C5%BEavljanstvo%20in%20prebivali%C5%A1%C4%8De)

EU DELEGATION TO THE REPUBLIC OF SERBIA. (b.l.). *Trade*. Pridobljeno 3.6.2025 na naslovu <https://europa.rs/trade/?lang=en>

EUR-Lex. (2017). *Povzetek o pogodbi o delovanju Evropske unije*. Pridobljeno 12.6.2025 z naslova <https://eur-lex.europa.eu/SL/legal-content/summary/treaty-on-the-functioning-of-the-european-union.html>

Finančna uprava Republike Slovenije – FURS. (2024). *Navodila za tuje družbe*. <https://www.fu.gov.si>

House of Companies. (2024). *Establishing a Company in the EU Made Simple*. Pridobljeno 6.6.2025 z naslova <https://www.houseofcompanies.io/post/establishing-company-in-eu-made-simple>

Kocbek, M. et al. (2014). *Veliki komentar Zakona o gospodarskih družbah, 2. izdaja, ZGD-1, upoštevane spremembe do novele ZGD-1H*. Ljubljana: GV Založba.

Kocbek, M. et al. (2023). *Veliki komentar Zakona o gospodarskih družbah, 4. knjiga: komentar novel ZGD-1I, ZGD-1J in ZGD-1K*. Ljubljana: GV Založba.

NLB Group (b.l.). *FACTA*. Pridobljeno 4.6.2025 z naslova [https://www.nlbgroup.com/si-sl/o-nlb-skupini/skladnost-in-integriteta/fatca#:~:text=FATCA%20\(The%20Foreign%20Account%20Tax,Zdru%C5%BEene%20dr%C5%BEave%20Amerike%20sprejele%2018](https://www.nlbgroup.com/si-sl/o-nlb-skupini/skladnost-in-integriteta/fatca#:~:text=FATCA%20(The%20Foreign%20Account%20Tax,Zdru%C5%BEene%20dr%C5%BEave%20Amerike%20sprejele%2018)

Nordic HQ (Legalee BV). (2025). *Where to start a business in Europe as a foreigner*. Pridobljeno 10.6.2025 na naslovu <https://www.nordichq.com/guides/where-start-business-europe/>

Pogodba o delovanju Evropske unije (PDEU). (2007). *Uradni list RS* št.115, 09/05/2008 str. 0067 - 0067 in 0069 - 0069

Portal Finančne uprave Republike Slovenije. (2025). *Pridobitev davčne številke za tuje podjetje*. Pridobljeno 7.6.2025 z naslova https://www.fu.gov.si/poslovni_dogodki_podjetja/pridobitev_davcne_stevilke_za_tuje_podjetje

Sodstvo Republike Slovenije (b.l.). *Vpis v sodni register*. Pridobljeno 6.6.2025 z naslova <https://nasodiscu.si/vpis-v-sodni-register#sodni-register>

SPIRIT Slovenija. (2023). *Priročnik za tuje investitorje*. Pridobljeno 5.6.2025 z naslova <https://www.spiritslovenia.si>

SPOT (2024). *Ustanovitev d.o.o.*. Pridobljeno 6.6.2025 z naslova <https://spot.gov.si/sl teme/ustanovitev-d-o-o/#e23082>

The Observatory of Economic Complexity (OEC). (b.l.). *Serbia / Slovenia*. Pridobljeno 9.junij 2025 z naslova <https://oec.world/en/profile/bilateral-country/srb/partner/svn>

Your Europe. (b.l.). *Ustanovitev podjetja*. Pridobljeno 3.6.2025 na naslovu https://europa.eu/youreurope/business/running-business/start-ups/starting-business/index_sl.htm

Zakon o davku na dodano vrednost (ZDDV-1). (2006). *Uradni list RS*, št. 13/11 – uradno prečiščeno besedilo, 18/11, 78/11, 38/12, 83/12, 86/14, 90/15, 77/18, 59/19, 72/19, 196/21 – ZDOsk, 3/22, 29/22 – ZUOPDCE, 40/23 – ZDavPR-B, 122/23 in 104/24. <https://pisrs.si/pregledPredpisa?id=ZAKO4701>

Zakon o davčnem postopku (ZDavP-2). (2006). *Uradni list RS*, št. 13/11 – uradno prečiščeno besedilo, 32/12, 94/12, 101/13 – ZDavNepr, 111/13, 22/14 – odl. US, 25/14 – ZFU, 40/14 – ZIN-B, 90/14, 91/15, 63/16, 69/17, 13/18 – ZJF-H, 36/19, 66/19, 145/20 – odl. US, 203/20 – ZIUPOPVE, 39/22 – ZFU-A, 52/22 – odl. US, 87/22 – odl. US, 163/22, 109/23 – odl. US, 131/23 – ZORZFS, 100/24 in 40/25 – ZINR. <https://pisrs.si/pregledPredpisa?id=ZAKO4703>

Zakon o gospodarskih družbah (ZGD-1). (2006). *Uradni list RS*, št. 65/09 – uradno prečiščeno besedilo, 33/11, 91/11, 32/12, 57/12, 44/13 – odl. US, 82/13,

55/15, 15/17, 22/19 – ZPosS, 158/20 – ZIntPK-C, 18/21, 18/23 – ZDU-1O, 75/23 in 102/24. <https://pisrs.si/pregledPredpisa?id=ZAKO4291>

Zakon o Poslovnem registru Slovenije (ZPRS-1). (2006). *Uradni list RS*, št. 49/06, 33/07 – ZSReg-B, 19/15, 54/17, 18/23 – ZDU-1O in 75/23 – ZGD-1L. <https://pisrs.si/pregledPredpisa?id=ZAKO3726>

Zakon o preprečevanju pranja denarja in financiranja terorizma (ZPPDFT-2). (2022). *Uradni list RS*, št. 48/22, 145/22 in 17/25. <https://pisrs.si/pregledPredpisa?id=ZAKO8547>

Zakon o sodnem registru (ZSReg). (1994). *Uradni list RS*, št. 54/07 – uradno prečiščeno besedilo, 65/08, 49/09, 82/13 – ZGD-1H, 17/15, 54/17, 16/19 – ZNP-1, 75/23 in 102/23 – ZViS-M. <https://pisrs.si/pregledPredpisa?id=ZAKO320>

PRILOGI

Priloga 1: Primer izjave lastnika objekta v primeru ustanovitve gospodarske družbe (SPOT)

IZJAVA LASTNIKA OBJEKTA
po četrtem odstavku 4. člena ZSReg

Lastnik objekta:

(ime in priimek, firma/ime in matična številka, naslov)

izjavljam, da dovoljujem poslovanje na naslovu: _____

1. SUBJEKTU VPISA*[1](#)

(firma/ime)

2. SUBJEKTU *[2](#)

(firma/ime in matična številka)

Dne: _____ Podpis lastnika objekta: _____

[1](#) Subjekt vpisa je subjekt, ki se ustanavlja.

[2](#) Subjekt je že vpisan v sodni register.

Identiteta navedene osebe je bila ugotovljena na podlagi osebnega dokumenta [ustrezno obkroži in izpolni]:

1.osebne izkaznice številka _____,

ki jo je izdal _____;

2. potnega lista številka _____,

ki ga je izdal _____;

3. drugega dokumenta _____

številka _____,

ki ga je izdal _____.

Overitev je opravila točka SPOT, odgovorna oseba, referent podpis odgovorne osebe točke SPOT, ki je opravila overitev _____.

Priloga 2: Primer izjave družbenika o 10.a členu ZGD-1

**IZJAVA DRUŽBENIKA
na podlagi 10.a člena ZGD-1**

Podjetje in naslov, ki ga zastopa *ime zakonitega zastopnika* za potrebe postopka ustanovitve družbe *ime firme družbe v ustanavljanju* in skrajšano firmo *skrajšana firma*, ki bo imela sedež v/na *kraj* in poslovni naslov *naslov*, izjavljam, da se evidenca glede obstoja oz. neobstoja prekrška v zvezi z zaposlovanjem na črno (4. točka prvega odstavka 10.a člena ZGD-1) v *ime tretje države* ne vodi ter da ni organa, pristojnega za izdajo takšnega potrdila.

Zakoniti zastopnik izjavljam, da družbi *ime družbe* v *ime tretje države* ni bila izrečena globa zaradi prekrška v zvezi s plačilom za delo oz. prekrška v zvezi z zaposlovanjem na črno, niti po moji vednosti zoper družbo ni uveden tak postopek.

v/na *kraj*, *datum*

podpis